

RADIO-ONKOTERAAPIA OSAKOND**KIIRITUSRAVI**

L. Puusepa 8, J-korpuse 0. korrus

E–R 08.00–16.00

Telefoninumbrid

Raviarst	
Kiiritusravi ruum B	731 9845
Kiiritusravi ruum C	731 9846
Sekretär	731 9077
Valvearst	5331 9806

Kiiritusravi ehk radioteraapia on paikne ravimeetod kasvajate ravimiseks ioniseeriva kiirgusega. Seda teostatakse kiiritusravi plaani alusel, mis koostatakse individuaalselt igale patsiendile. Vastavalt plaanile jagatakse kiiritusravi seanssideks, mis tähendab, et kiiritusravi protseduuril tuleb käia 1–35 korda. Täpsema info oma raviplaani kohta saate raviarstilt.

Kiiritusravi teostavad radioloogiatehnikud. Nemad saavad Teid aidata küsimustes, mis puudutavad ravi läbiviimist ja igapäevast ravikorraldust. Täpsemat informatsiooni oma haigusest, kõrvalmõjudest, toitumissoovitustest, ravimite manustamisest jne saate oma raviarstilt.

RAVIPLANEERIMISE UURING

Enne raviplaneerimise uuringut, milleks on kompuutertomograafia uuring (KT), tehakse Teile vajadusel täiendavad uuringud (nt positronemissioontomograafia (PET) ja/või magnetresonantstomograafia (MRT) uuring). Nende vajalikkuse üle otsustab raviarst. Raviplaneerimise KT-uuringu ettevalmistumiseks antakse arsti vastuvõtul juhised vastavalt kiiritatavale piirkonnale.

KT-uuringu aja kokkuleppimise osas võtab Teiega ühendust sekretär 1–3 nädalat peale arsti vastuvõttu. Uuringutele tulles järgige palun hügieeninõudeid (sh puhas nahk, puhtad riided ja sokid).

Oluline info

- Raviplaneerimise KT-uuring toimub L. Puusepa 8 J-korpuse 0. korrusel, ruumis J0011.1. Soovitame haiglasse siseneda N. Lunini tänava poolsest peasissepääsust. Üleriided jätke palun garderoobi ning liikuge edasi kiiritusravisse 0. korrusel. Palun teavitage oma saabumisest sekretäri ning jääge ootealale. Uuringule kutsutakse Teid nimeliselt.
- Raviplaneerimise KT-uuringu viivad läbi radioloogiatehnikud.
- Uuring tehakse ainult sellest piirkonnast, kuhu planeeritakse kiiritusravi.
- Uuritav, hiljem kiiritatav piirkond peab olema paljas, see tähendab, et peate vajadusel osaliselt lahti riietuma.
- Vajadusel teostatakse Teile ka kontrastainega uuring. Kui Teil on allergia kontrastaine vastu, siis teavitage uuringule tulles kindlasti raviarsti ja uuringut läbiviivat radioloogiatehnikut.

- Alates raviplaneerimise uuringust kuni kiiritusravi viimase päevani peab Teie kehaasend olema protseduuril täpselt ühesugune – ainult niimoodi tagatakse kiiritusravi täpne teostus. Seepärast kasutatakse kiiritusravis erinevaid keha immobiliseerimisvahendeid, mis valitakse vastavalt sellele, millist kehapiirkonda on vaja kiiritada. Need alused ei pruugi olla väga mugavad, kuid nad on valmistatud spetsiaalselt kiirgust läbilaskvast materjalist ja pehmemat alust kasutada pole võimalik. Tähtis on immobiliseerimisaluse peal tunda end võimalik lõdvestunult, mitte end liigutada ega kramplikult hoida.

SA Tartu Ülikooli Kliinikumi raviplaneerimise KT uuringu ruum.

KIIRITUSRAVI PLAANI KOOSTAMINE

Raviplaneerimise uuringust saadud piltide abil koostatakse Teile individuaalne kiiritusravi plaan, milles osalevad erinevad spetsialistid: radioloogiatehnik, arst, meditsiinifüüsik.

Kui raviplaan on valmis, võtab sekretär Teiega telefoni teel ühendust ning kutsub kiiritusravile. Tavapäraselt võetakse ühendust 1–2 nädalat peale raviplaneerimise uuringut.

KIIRITUSRAVI PROTSEDUUR

Kiiritusravi protseduurid toimuvad L. Puusepa 8 J-korpuse 0. korrusel B või C lineaarkiirendi ehk kiiritusravi aparadi ruumis.

Palun teavitage oma saabumisest sekretäri ning esitage isikuttõendav dokument. Sekretär teeb Teist foto, mida kasutatakse vaid Teie identifitseerimiseks ravi ajal. Jääge ootealale, Teid kutsutakse ravile.

Kiiritusravi ruumi sisenevad koos Teiega radioloogiatehnikud. Nad aitavad Teid kiiritusravi aparadi alla ning tagavad Teie keha õige asendi protseduuri jaoks. Kiiritatav piirkond peab olema paljas, see tähendab, et peate vajadusel osaliselt lahti riietuma.

Sel ajal, kui radioloogiatehnikud Teid ravilaual õigesse asendisse sätivad, lamage võimalikult lõdvestunult ja proovige ennast mitte liigutada. Õiget asendit on raske või isegi võimatu leida, kui hoiate ennast kramplikult.

Kogu ravi vältel kasutatakse samu immobiliseerimisvahendeid nagu kasutati raviplaneerimise uuringu tegemiseks.

Esimesel raviseansil teostatakse Teile kiiritusravi aparadiga KT- uuring, mille abil Teie asendit korrigeeritakse enne kiiritusravi saamist. Pärast seda joonistatakse Teie nahale veekindla markeriga märgid, mille abil sätitakse järgmistel raviseanssidel Teie keha asendit kiiritusravi aparadi all. Nahamärgistusi ei tohi maha pesta! Patsientidel, kellele on tehtud fikseerimismask, on vajalikud märgistused joonistatud maski peale. Täpsemat informatsiooni märgistuste kohta saate radioloogiatehnikutelt.

Kiiritusravi on valutu ja Te ei tunne sel ajal midagi. Raviaparaat kiiritab Teid erinevate nurkade alt, sest nii on võimalik maksimaalselt säästa terveid kudesid ja organeid, mis kasvajat ümbritsevad. Nurkade järjekord võib igapäevaselt olla erinev, sest järjekorra valib radioloogiatehnik, kes parasjagu aparati juhib. Tulemus sellest ei sõltu.

Kogu kiiritusravi protseduur kestab kokku 15–30 min.

Järgmistel raviseanssidel teavitage samuti saabudes sekretäri ning jääge ootama. Radioloogiatehnikud kutsuvad, kui käes on Teie kord siseneda kiiritusravi ruumi.

Oluline info

- Kiiritusravi teostatakse igal tööpäeval. Esimesel seansil lepitakse kokku kellaaeg, kuna Teid kiiritusravi perioodi vältel igapäevaselt protseduurile oodatakse. Juhul, kui Te mõnel päeval tulla ei saa, informeerige sellest esimesel võimalusel telefoni teel kiiritusravi sekretäri (731 9077). Vahele jäänud ravikord lisandub ravi esialgsele lõpukuupäevale.
- Kuna kiiritusravi on täielikult sõltuv aparatuuri korrasolekust, võib juhtuda, et Teie raviseansi kellaaeg nihkub edasi või jääb ravi ära. Sellisel juhul teavitatakse Teid esimesel võimalusel telefoni teel. Aparadi rike võib juhtuda ootamatult, seega palume mõistvat suhtumist ja kannatlikkust. Ravipersonal teeb kõik endast oleneva, et normaalne töövoog kiiresti taastada.

SA Tartu Ülikooli Kliinikumi väliskiiritusravi ruum ja selles paikev lineaarkiirendi.

KÕRVALTOIMED

Kiiritusravi mõju on lokaalne, mis tähendab seda, et kui kiiritatakse näiteks pead, siis kiirgus ei mõju vaagnapiirkonnale. Vastavalt kiiritatavale piirkonnale võivad tekkida ka raviga kaasnevad kõrvaltoimed. Täpsemat informatsiooni küsige ravipersonali käest.

LISAINFO

Hematoloogia-onkoloogia kliiniku **kodulehelt** (www.kliinikum.ee/ho/) leiab lisainfot kliiniku osakondade ja töötajate, arstide vastuvõtuaegade, hematoloogiliste ja onkoloogiliste haiguste jm kohta.

KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED

Millist kiirgust kiiritusravis kasutatakse?

Kasutatakse ioniseerivat kiirgust.

Kas olete radioaktiivne pärast kiiritusravi?

Ei, Te ei ole radioaktiivne ja Te ei kiirga pärast kiiritusravi. Olete täiesti ohutu kõikidele Teid ümbritsevatele inimestele.

Kas kiiritusravi kõrvaltoimed muudavad Teie elurežiimi?

Mitte alati. Enamik patsiente on võimelised tööl käima, tegema koduseid toimetusi ja elama aktiivset elu ka kiiritusravi ajal.

Kas juuksed langevad välja?

Kiiritusravi võib põhjustada ajutise või alalise juuste väljalangemise ainult kiiritatud piirkonnas (peapiirkond). Küsige oma raviarstilt selle kohta lisainformatsiooni.

Kas kiiritusravi ajal võib autot juhtida?

Võib, kui Te ei tunne suurt väsimust ega uimasust. Autot pole soovitatav juhtida peaaegu kiiritusravi saaval patsiendil.

Kas ma tohin ennast pesta?

Isiklik hügieen on väga tähtis. Te võite pesta ennast nagu tavaliselt, ettevaatlik tuleb olla kiiritusravi saava piirkonnaga. Jälgige, et Te ei hõõruks maha keha peal olevaid määrdusi. Kiiritusravile tulge palun puhta nahaga, deodorant ja kreemid on kiiritatavas piirkonnas keelatud!

Kas ma saunas võin käia?

Tohib, aga leili ei tohi võtta.

Mis saab pärast kiiritusravi?

Ravi lõppedes määratakse Teile arsti vastuvõtu aeg ja vajadusel tehakse radioloogilised uuringud. Vastuvõtul hindab arst ravitulemust ning otsustab edasise ravi vajalikkuse üle.

Märkused: .....

.....

.....